Motion

1984/85:3232

Lars Werner m. fl.
Reglering av priserna på jordbruksprodukter, m. m. (prop. 1984/85:211)

Sammanfattning

I motionen framförs yrkanden i de frågor där vi icke kan acceptera propositionens förslag. Detta innebär självfallet inte att vi helt ut delar regeringens syn vad gäller propositionen i övrigt. Vi har nöjt oss med att kommentera de avsnitt där dessa följs upp med konkreta yrkanden.

Överskottsarealens kostnader

I enlighet med vad som anmäldes i proposition 1984/85:166 om livsmedelspolitiken föreslås nu att samhällets ansvar för överskottsarealens kostnader skall finansieras inom jordbrukssektorns ram. Det beräknade beloppet, 160 milj. kr., skall tas ut i form av prishöjningar per den 1 januari 1986.

I partimotion 3093 avvisade vpk en sådan finansiering. En sådan finansiering skulle innebära ytterligare prishöjningar med därtill påhängd matskatt. Vi anförde i motionen att ur fördelningspolitisk synpunkt är det bättre att samhällets kostnader tas över budget. Vi har självfallet inte i denna fråga ändrat uppfattning, därför yrkar vi avslag på propositionens förslag i fråga om finansiering samt föreslår att kostnaden tas över budget.

Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område

Sverige har världens högsta matskatt. Vpk har sedan lång tid tillbaka krävt att denna orättvisa skatt skall avvecklas. Matmomsen slår hårdast mot konsumenter med lägre löner, eftersom de måste använda en större andel av sina inkomster till mat. Att beskatta maten hårt och andra källor lågt är också fördelningspolitiskt mycket orättvist.

Vi förordar därför att momsen på mat slopas i tre etapper. De två första genom kraftiga ökningar av livsmedelssubventionerna och tredje steget genom att hela matmomsen slopas. Som ett led i denna plan föreslår vi en ökning av livsmedelssubventionerna med 3 000 milj. kr.

De i propositionen föreslagna prishöjningarna på maten visar hur nödvändigt det är att matskatten avvecklas, om man strävar efter rimliga priser på vår mat. Regeringen föreslår nu matprishöjningar på sammanlagt 973 milj. kr. fram t. o. m. den 1 januari 1986. Om man utgår från att överskottets kostnad på 160 milj. kr. tas av budgetmedel, så handlar det om 813 milj. kr.

som skall läggas ut på matpriserna. Det kommer inte att stanna med dessa kostnader för konsumenterna. Till dessa 813 miljoner skall sedan handelsleden lägga på sin del och ovanpå allt detta kommer den orättvisa matskatten.

Det blir alltmer ohållbart med denna beskattning av maten. Eftersom skatten läggs ovanpå alla andra höjningar så blir skattens andel av varans pris allt större. Det finns även andra skäl till att nu börja avveckla matskatten. Bl. a. bidrar lägre matpriser till att dämpa inflationstakten.

Vi yrkar även avslag på framställningen att finansiera den av regeringen föreslagna höjningen av Norrlandsstödet genom en minskning av anslaget C 3 med 22 milj. kr. Minskningen avses tas av posten Ersättning för införselavgiftsmedel utanför fördelningsplanen. Detta skulle innebära en prishöjning med inemot 2 öre per liter mjölk i konsumentledet.

Särskilda avgifter på gödsel- och bekämpningsmedel

Fr. o. m. den 1 juli 1984 uttas särskilda avgifter på handelsgödsel och bekämpningsmedel. Riksdagen gav vidare regeringen till känna att de influtna medlen borde användas till utökade insatser i fråga om forskning, rådgivning och miljöförbättrande åtgärder.

Nu meddelar departementschefen att skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR) har regeringens uppdrag att senast den 1 juni 1985 redovisa bl. a. nuläget i fråga om forskning rörande alternativa produktionsformer inom jordbruket och trädgårdsnäringen. Departementschefen anmäler att hans avsikt är att återkomma i frågan till regeringen så snart detta underlag finns.

Till denna fråga vill vi anföra följande. Det är klart otillfredsställande att frågan om dessa medels användning åter skjuts på framtiden. Till nöds får vi dock acceptera detta, men då utgår vi ifrån att förslag kommer att läggas fram i början på nästa riksmöte.

Emellertid vill vi redan nu föreslå vissa åtgärder som bör kunna finansieras med dessa medel. Anledningen till att vi nu för fram dessa förslag är att dessa bör ingå i det underlag på vilket regeringen skall göra sina överväganden.

Alternativa produktionsformer inom jordbruket bedrivs på mycket små arealer, ca 5 000 ha. Intresset för alternativ odling är dock ökande, både hos dem som brukar jorden som hos konsumenterna. Många vill komma ifrån det alltmer kemikaliserade jordbruket. Problem finns dock, bl. a. råder stor brist på forskning, kunskap och rådgivning.

I dag kan ingen lantbruksnämnd i landet stå till tjänst med rådgivning i alternativ odling, eftersom dessa kunskaper inte finns tillgängliga på nämnderna. Det måste därför ses som mycket angeläget att denna brist snabbt åtgärdas genom att sådan rådgivning finns tillgänglig på alla lantbruksnämnder.

Det finns också en kostnadströskel när en omläggning skall ske till en alternativ odlingsform. Det bör därför skapas en särskild fond för att därigenom underlätta en omläggning av jordbruksdriften. En sådan fond bör

regeringen redan nu få i uppdrag att inrätta, den skulle då mycket snabbt kunna bli en stimulans för en utveckling inom den alternativa odlingen. Vad vi här anfört om användningen av den särskilda avgiften på gödsel- och bekämpningsmedlen bör riksdagen ge regeringen till känna.

Bidrag till djurens hälso- och sjukvård

Departementschefen föreslår nu en höjning av djursjukvårdsavgifterna. Detta görs trots att riksdagen uttalat att ökad finansiering med avgifter kan medföra risk för att enskilda djurägare av kostnadsskäl drar sig för att tillkalla veterinär, även i fall där en insats av veterinär erfordras. Enligt samma uttalande kan också risk föreligga att en höjd avgift främjar en privatisering av veterinärväsendet, som på sikt kan bryta sönder den nuvarande statliga organisationen på området.

Enligt jordbruksministern får den nu föreslagna höjningen av avgifterna mycket marginell påverkan på ett jordbruksföretag av normal storlek och medför inte heller risk för att distriktsveterinärorganisationen skall brytas sönder.

Den bedömning som jordbruksministern gör är något förvånande. Det framgår inte av propositionen på vilket underlag bedömningen görs. Tvärtom mot vad som påstås finns det tecken på att även en mindre höjning av avgifterna skulle få svåra följder. I propositionen omnämns att det skett en viss minskning i förrättningar då det gäller sällskapsdjuren, detta bekräftas också från veterinärhåll. Där har man också gjort vissa undersökningar som visar att antalet sällskapsdjur inte har minskat, varav den slutsatsen måste dras att man i ökad omfattning har vänt sig till privatveterinärer. Man har också konstaterat att djurägare i ökad utsträckning besöker distriktsveterinärer under obekväm arbetstid.

I anledning av vad vi här framfört kan vi inte biträda en föreslagen höjning av djursjukvårdsavgifterna. Vi vill i stället föreslå en annan finansiering av detta belopp. Vi anser det vara möjligt att införa en omsättningsavgift inom trav och galopp (ATG) för att finansiera det underskott som väntas uppstå. Enligt vår mening bör det, om riksdagen så beslutar, ankomma på regeringen att fastställa en sådan avgift. Om detta inte vinner riksdagens bifall anser vi att ytterligare budgetmedel anslås i stället för höjda avgifter.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående föreslås

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts

1) om finansiering av överskottsarealens kostnader,
2) om prisreglerande åtgärder på jordbrukets område,
3) om särskilda avgifter på gödsel- och bekämpningsmedel,

4) om bidrag till djurens hälso- och sjukvård.

Stockholm den 23 maj 1985

LARS WERNER (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk) NILS BERNDTSON (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk) JÖRN SVENSSON (vpk)

JOHN ANDERSSON (vpk)

minab/gotab Stockholm 1985 82940